І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIV. Ч. 184. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК. СУБОТА, 7-го ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1967 No. 184. VOL. LXXIV.

— ОСТАННІ ВІСТІ —

П'ятниця, 6 жовтня, 1967

В АМЕРИЦІ

ПАЛАТНА КОМІСІЯ ПРАВИЛ викінчила законопроєкт для повної Палати про збільшення платень поштовим працівникам та про збільшення оплат від всіх поштових посилок. Повна Палата Репрезентантів почне дебати над цим проєктом у вівторок 10-го жовтня. Всі федеральні працівники мали б дістати збільшення платень на 4.5 відсотка, а поштові працівники на 6 відсотків. Оплати від поштових пересилок першої кляси мають збільшити на одного цента. Відповідно збільшені будуть оплати від посилок другої, третьої і четвертої кляс.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ЗАЛИШАЄТЬСЯ оптимістом, хоч в здійснюванні своєї програми зустрічає різні затримки, неуспіхи та невдачі. Промовляючи з нагоди Крайового Місяця Кооперації, Президент сказав: „Все таки нарід бачить, що з кожним днем йдемо вперед, що стаємося ліпшими, і що наша країна подібна до родини, де всі мають право висловити свою думку. Президент хвалив кооперацію, яка „репрезентує американську ініціятиву творчої групи народу, щоб поліпшити своє життя". Кооперація, казав Президент, має глибоку віру в Америку, як в країну, де людина не потребує голодувати.

ГОЛОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ АЕРОНАВТИЧНОЇ і Космічної Адміністрації Джеймс Е. Вебб заявив, що американські космічні зусилля дійдуть до нуля після 1970-го року, коли здійсниться плян Аполло, це значить, коли американські астронавти залетять на Місяць. Вебб нарікає на те, що нема програми, що треба б робити після здобуття астронавтами Місяця. Вебб виявив, що після 1970-го року передбачені тільки тренінгові лети на великій висоті. Голова Сенатської Аеронавтичної Комісії, сенатор Клінтон Андерсон заявив, що коли ЗДА не будуть продовжувати своїх зусиль в космічній ділянці, то дійдуть до такого стану, який був 10 років тому, коли СССР був випустив першого свого „Спутніка".

КАНАДІЙСЬКИЙ МІНІСТЕР ФІНАНСІВ Мічелл Шарт заявив в Палаті Громад, що федеральний уряд тримає ніж в руці, щоб значно зменшити федеральний бюджет на фінансовий рік 1968 - 1969. Він заявив, що дефіцит в 1969-му році не сміє бути такий великий, як в 1968-му році, коли недобір передбачений на 740 мільйонів дол. Президент фінансової Ради Едґар Дж. Бенсон незабаром подасть подробиці про запляновaний бюджет на 1969-ий рік. Міністер фінансів Шарт передбачає, що крайова продукція в цьому році збільшиться на 7 відсотків в порівнянні з попереднім роком.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН НАЙМЕНУВАВ 18-членну комісію, яка має вивчати справу торгівлі порнографічними виданнями та картками, яка щороку становить десятки мільйонів долярів. Президент найменував цю комісію згідно з законом, підписаним 3-го жовтня. Ця комісія має виконати такі три цілі: 1. Рекомендувати законну дефініцію порнографії та проаналізувати стейтові і федеральні закони для контролі порнографії; 2. Визначити „природу" та поширення торгівлі порнографічними речами; 3. Рекомендувати федеральні та стейтові закони для контролі торгівлі порнографічними предметами, не порушуючи при цьому заґарантованої свободи промов та преси. Комісія має подати свої рекомендації до кінця грудня 1969-го року.

У СВІТІ

У НІҐЕРІЇ НАБЛИЖУЄТЬСЯ ДО КІНЦЯ громадянська війна, із прогрою збунтованої Східньої провінції, яка 30 травня ц. р. проголосила себе незалежною республікою Біяфра. Державне військо центрального ніґерського уряду з Лягосу здобуло столицю Східньої провінції Енуґу. Покищо не відомо, що сталося з лідером Біяфри, полковником Одемеґву Оюкву, який став був президентом названої республіки, що її проте ніодна чужа держава не визнала. З Енуґу, де жило коло 1.000 американців, майже всі вони виїхали перед остаточною битвою за місто.

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЛЕВІ ЕШКОЛЬ ЗАЯВИВ, що ізраїльці ще в половині серпня ц.р. нав'язали через посередників „контакт" з керівними йорданськими колами та що, мабуть, у зв'язку з цим йорданський король Гуссейн „звернувся до великодержав". Король Гуссейн був у Вашинґтоні і потім у Москві. Ешколь заявив також, що Ізраїль погоджується на відкриття Суезького каналу, але коли б Єгипет і надалі не дозволяв на користування Суезьким каналом ізраїльським кораблям, то Ізраїль пропонує, щоб не користувались ним також єгипетські кораблі. У цій справі Ізраїль готов до переговорів.

ЕРІХ РАЯКОВІЧ, ЩО ЙОГО ВИДАЧІ ДОМАГАЄТЬСЯ ГОЛЛЯНДІЯ, АВСТРІЙСЬКИЙ ГРОМАДЯНИН, ЗАЯВИВ на скликаній ним пресовій конференції у Відні, що закиди проти нього, наче б він вислав з Голляндії 100.000 жидів до таборів смерти, це „брехня і наклеп". Він виявив, що утік з Югославії до Австрії, покористувавшись давньою довідкою, що її мав з Міляно в Італії; австрійський пашпорт забрала в нього юґославська поліція. Раяковіч твердить, що в Австрії засуджено його на два і пів року в'язниці за депортування до таборів смерти 83-о голляндських жидів на основі пофальшованих документів і зізнань свідків під кривоприсягою. Він закидає всю вину у тій „наґінці" проти нього голові жидівської слідчої централі у Відні, Симонові Візенталеві.

КНЯЖНА АЛЕКСАНДРА, КУЗИНА ЄЛИСАВЕТИ II., ВІДВІДАЛА В минулу вереду палац Об'єднаних Націй. Перед будинком ОН привітав її амбасадор в ОН лорд Карадон, а генеральний секретар ОН У Тант приймав її обідом. 30-річна княжна Єлисавета прибула до ЗДА з місією пожвавити торговельні взаємини між ЗДА і Британією.

В ЗАГАЛЬНИХ ДЕБАТАХ НА ГЕНЕРАЛЬНІЙ АСАМБЛЕЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ ПРОМОВЛЯЛО вже понад 60 речників членських держав. Не було ніодного, який не заторкнув би проблеми війни й замирення у В'єтнамі, дармащо цієї справи нема зовсім на денному порядку сесії Генеральної Асамблеї. Представник Італії, сенатор Аттільо Піччіоні, пояснив цей факт, як інстинктовне відчування всіма делеґатами, що В'єтнамська війна погрожує світовому мирові.

У СТОЛИЦІ ПІВДЕННОГО В'ЄТНАМУ САЙҐОНІ ЗВІЛЬНЕНО арештованого кілька днів тому сайґонського адвоката Труонґа Дінь Дзу, який, як один з цивільних кандидатів на президента Південного В'єтнаму, дістав найбільше голосів зараз після генерала Нґусна Вана Тіє. Труонґа Дінь Дзу арештували після його різних атак проти теперішнього військового режиму в Південному В'єтнамі.

Сенат продовжив програму поборювання убогости

Вашинґтон. У четвер, 5-го жовтня, Сенат більшістю 60 голосів проти 21 схвалив продовжити на дальших два роки програму президента Джансона щодо поборювання убогости і признав на ту ціль 4,653 більйонів долярів. Передбачають, що признання цієї суми зустріне опозицію в Палаті Репрезентантів та що в результаті вона буде зменшена. Із признаних фондів найбільше видатків призначено на господарський розвиток у міських ґеттах, на вишкіл некваліфікованих робітників, поборювання безробіття в фармерських районах, що спричиняє міґрацію до міст, технічну допомогу для малих підприємств, на опіку для дітей впродовж дня, щоб матері могли працювати. Спонзорами цього проєкту були нюйоркські сенатори Джевітс і Кеннеді.

Сенатори рекомендують більшу допомогу Азії у війні у В'єтнамі

Вашинґтон — З ініціятиви сенатора Чарлза Г. Персі група 23 сенаторів, демократів і республіканців, внесла в четвер, 5-го жовтня, проєкт резолюції, якою рекомендується президентові Джансонові поробити більш рішучі заходи, щоб здобути більшу допомогу азійських країн для війни проти комуністичної аґресії у В'єтнамі. В резолюції сказано, що американське зобов'язання для оборони В'єтнаму не може бути однобічне та що вільні азійські країни, включно з Південним В'єтнамом, повинні у власному інтересі дати більшу господарську і військову допомогу для воєнних зусиль у В'єтнамі. В конґресових колах існують здогади, що Уряд не мав застережень проти такої резолюції, якщо вона не викличе більших дебат та не вимагатиме голосування. Сенатор Дірксен, лідер республіканської меншости, висловився критично про ці резолюційні заходи молодших сенаторів, не добачуючи в цьому жадної користи. Резолюцію передано на розгляд комісії закордонних справ.

Департамент Оборони припиняє нові будови для зменшення видатків

Вашинґтон. — Президент Джансон заповів у четвер, 5-го жовтня, що він не візьме під уваґу домагання Конґресу, який рекомендує насамперед зменшити урядові видатки і щойно тоді він розглядатиме пропозицію на підвищення податків. Рівночасно з цією заявою Президента на пресовій конференції, Департамент оборони доручив припинити цілий ряд будов, включно з деякими цивільними, що їх вели військові інженери. Припинення будов відноситься тільки до менше важливих проєктів, як розбудови портів і реґуляції рік для боротьби з повенями, а не до таких, що мають безпосередній зв'язок з теперішньою війною у В'єтнамі. Припинення цих будов уважаться тільки хвилевим „замороженням". У повідомленні не сказано, яку суму уряд заощадить такою акцією.

Астронавт Кліфтон Вільямс згинув у летунській катастрофі

Теллегессі, Флорида. — В четвер 5 жовтня ц. р. згинув внаслідок катастрофи літака відомий американський астронавт майор Кліфтон Вільямс, Юн. Джетовий літак Т-38, що ним летів Вільямс, зачіпив об дерева в лісистій околиці Флориди, поблизу границі стейту Джорджія, й експлодував. Рештки літака впали на землю яких двадцять миль від містечка Теллегессі. Керував літаком сам тільки майор Вільямс, який зразу ж таки, після розбиття літака, загинув. Повідомлена ним в останній хвилині лету недалека база ґелікоптерів прибула на місце катастрофи десять хвилин опісля. Летів майор Вільямс із летунської бази Патрика поблизу Кейп Кеннеді до летунської бази Бруклі в Алябамі. Майор Вільямс був обраний до команди астронавтів ЗДА в жовтні 1963 року. В 1966 році він був призначений до запасової залоги Джеміні 10.

В Маямі ограбовано мільйонера дю Понта на два мільйони долярів

Маямі. — Ранніми годинами, в четвер 5 жовтня ц.р. п'ятьох замаскованих й узброєних у пістолі бандитів вдерлися до надморської посілости американського мільйонера Вілліса Гаррінґтона дю Понта й забрали його дорогоцінності та дві колекції монет — усе вартости яких два мільйони долярів. Вартість самих тільки вкрадених нумізматичних збірок дю Понт оцінює на півтора мільйона долярів. Однією із цих колекцій була збірка старих російських грошей, що належала колись князеві Михайловичові вартости один мільйон долярів. В другій колекції були монети ЗДА. Бандити вдерлися до резиденції дю Понта, не зважаючи на всі алярмові інсталяції, пов'язали дю Понта, його жінку, 4-літнього сина і слуг і потім під загрозою пістолі примусили дю Понта повідчиняти сейфи.

„Ред Сакс" з Бостону вирівняли рахунок Світових Серій перемогою 5:0 над „Кардиналами"

В других змаганнях Світових Серій бейсболу між першунами Американської і Національної Ліґ вийшла переможцем дружина „Ред Сакс" з Бостону. У цій перемозі над „Кардиналами" із Ст. Луїсу визначилися в дружині бостонців два герої цієї зустрічі. Карл Ястремскі, який здобув чотири точки двома вдалими ударами з повними пробіґами (гом ранс), та кидач Джім Лонборґ, який допустив суперників лише до одного удару за цілі змагання.

Карл Ястремскі здобув перший повний пробіг у четвертій зміні, а другий із двома іншими змагунами на базах у сьомій зміні. Джім Лонґорґ вдержав „Кардиналів" без одного удару до сьомої зміни „спалюючи" за порядком 19 суперників. Першого суперника допустив він на базу без удару через нецільні мети у сьомій зміні, а у восьмій зміні одиноким ударом з його метів Юліян Джавір здобув другу базу.

Після одного дня перерви, призначеної на подорож обох дружин з Бостону до Ст. Луїсу, Світової Серії будуть продовжуватися в суботу, неділю і понеділок на стадіоні „Кардиналів".

НА КОРДОНІ З ЧЕРВОНИМИ АҐРЕСОРАМИ

Уся уваґа світу тепер зосереджена на війні проти комуністичних аґресорів у Південному В'єтнамі, але комуністична загроза там ще далеко не кінчається. Час-від-часу вона спалахує і в багатьох інших „запальних пунктах" світу, до яких належить також і кордон між окупованим червоним Китаєм Тибетом та Індією. На фото: два індійські вояки патролюють свій бік кордону, здовж якого побудовано загороду з колючого дроту, а по другому боці комунокитайські вояки будують укріплення.

У В'єтнамі продовжуються завзяті бої

Сайґон. — Користаючи з кращої погоди американські бомбовики перевели в минулий четвер знову важкі налети проти різних стратегічних цілей у Північному В'єтнамі, збомбардувавши зокрема залізничні споруди недалеко столиці Ганою, знищивши два залізничні мости недалеко китайського кордону та дві бази совєтських літаків типу МІҐ. У тих налетах американці втратили два літаки — морський „А - 4 Скайгок" і „Ф - 105 Тандерчіф". Таким чином американські летунські втрати у В'єтнамі осягнули цифру 687, не рахуючи ґелікоптерів. Американське командування проголосило теж підсумки людських втрат. І так, по кінець минулого тижня згинуло у В'єтнамі 13.643 військовики та 86.635 було ранених, але 80% ранених вже вернулися до військової служби. 756 осіб рахується, як „пропавших безвісти", але про багато з них відомо, що вони перебувають у ворожому полоні. Внаслідку одномісячного важкого ворожого бомбардування укріплених американських позицій біля Контієну згинуло там. було в попередньому тижні 128 морських піхотинців, а в минулому тижні 150. Число ранених на тамошніх позиціях переступило було 3.000, але здебільша це були легкі рани з осколків. Північні в'єтнамці знову острілювали позиції біля Контієну, але коротко і легко: потверджується, що частину північно - в'єтнамських артилерійських військ стягнено вглиб Північного В'єтнаму, частинно теж внаслідку повені, що залила їхні становища. За 38 миль на північний схід від Сайґону відбулася суходільна сутичка, в якій вбито 42-ох комуністичних партизанів. Північно - в'єтнамські терористи вбили від початку цього року по 30 вересня ц.р. 2.570 осіб, 5.141 ранили та 3.578 схопили, включивши частину схоплених у свої ряди.

Голова Камбоджи перестерігає Пейпінґ

Пномпень, Камбоджа. — Голова Камбоджи, південно азійської держави, яка постала також з розподілу колишньої французької колонії Індокитаю, князь Нородом Шіганук, виголосив нову перестрогу на адресу Комуністичного Китаю, щоб той не втручався до внутрішніх справ його країни. Він виявив під час своєї пресової конференції в минулий четвер, що він викинув з свого уряду і видалив з Камбоджи двох міністрів, які діяли по лінії інтересів Комуністичного Китаю. Він наказав їм „швидко переїхати до своїх наказодавців у Пейпінґу", під загрозою, що коли вони цього не зроблять, то він поставить їх перед військовий суд „з дуже поважними закидами". Нородом Шіганук заявив, що коли Комуністичний Китай продовжуватиме „робити клопоти" Камбоджі, то він зречеться своєї влади, а тоді прийдуть до влади військовики. Коли ж Совєтський Союз, з солідарности з Комуністичним Китаєм, перестане постачати зброю Камбоджі, то вона звернеться до Америки. Недавно Нородом Шіганук заповів був, що він відкличе з Пейпіну всіх членів тамошньої амбасади, щоб не наражати їх на прикрощі збоку китайсько-комуністичних демонстрантів. Після того буцім-то китайський прем'єр Чу Ен-лай написав примирливого листа до Шігянука і той прийняв виконання заповідженого розпорядку. Нородом Шіганук зірвав був дипломатичні взаємини з ЗДА і насправді дав північно-в'єтнамським комуністам свободу користати з території Камбоджи, як випадної бази проти Південного В'єтнаму. Його погіршення відносин з Комуністичним Китаєм пояснюють тим, що Шіганук розчарувався щодо можливости приходу комуністів до влади в Південній Азії.

ВИДАТНИЙ НУКЛЕАРНИЙ ФІЗИК БОРИС ДОЦЕНКО, ЧЛЕН КИЇВСЬКОЇ АКАДЕМІЇ НАУК, ВИБРАВ ВОЛЮ В КАНАДІ

Едмонтон. — У п'ятницю, 6-го жовтня вранці, всі радіовисильні та пресові агенції на американському континенті подали вістку, що видатний український вчений, член Академії Наук Української ССР, нуклеарний фізик Борис Доценко вирішив не повертатись до Совєтського Союзу та звернувся до канадійського уряду, прохаючи політичного азилю. У повідомленні сказано:

„Колишній шеф нуклеарних науковців при Українській Академії Наук в Києві, Борис Доценко, прохав канадійські іміґраційні власті позволити йому залишитись на постійне в Канаді, з уваги на академічну свободу тут. 41-літній науковець приїхав до Альбертського університету рік тому, діставши однорічну стипендію на досліди. Стипендія є частиною обмінної програми між державним університетом в Києві та університетом в Альберті. Доценко одержав продовження його побуту в Канаді на один рік, із додатком, що коли це продовження скінчиться, канадійські іміґраційні власті розглянуть його прохання залишитись в Канаді на постійно. Науковець заявив, що від часу, як він два місяці тому вніс прохання про дозвіл на постійний побут в Канаді, його відвідали два урядовці совєтської амбасади, які намагались намовити його до повороту до Совєтського Союзу. „Вони запевняли, що мені в СССР нічого не станеться, але я сказав їм, що я залишаюся тут, що я цілком певно не вернуся до Совєтського Союзу" — сказав Доценко. Науковець відмовився говорити про те, чи він залишив в СССР кого з родини, але додав, що в цьому відношенні не має комплікацій. Перед своїм виїздом з України Доценко був головою всіх нуклеарних лябораторій при державному університеті в Києві," — сказано в повідомленні.

ПОЧАВСЯ VI СОБОР УПЦ В ЗДА

Клівленд - Парма. — У церкві св. Володимира почався тут 5-го жовтня VI Собор УПЦ в Америці. Перед відкриттям Собору всі делеґати сповідались і прийняли причастя. На відкритті Собору були присутні: Митрополит Йоанн, архиєпископ Мстислав, єпископ Олександер, 64 священики, 86 делеґатів. Делеґати і священики прибувають.

Собор відкрив Митрополит Йоанн. Президія складається з голови, яким є Митрополит Йоанн, обох єпископів і членів, вибраних Собором: о. протопр. Федора Білецького з Шикаґо, що як заступник голови керує діловими нарадами Собору, о. В. Серафімовича, о. М. Запаранюка, пп. К. Варварова, В. Іващука та І. Новаківського.

Наради відбуваються в дружній і діловій атмосфері, маючи перед собою багато справ до розв'язання.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

ЙОСИП ЛИСОГІР ВИСТУПИТЬ НА ГРОМАДСЬКОМУ ВІЧІ В КЛІВЛЕНДІ

Джерзі Сиві. — З Головної Канцелярії УНСоюзу повідомляють, що гол. предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір виступить на Громадському Вічі в Клівленді, яке відбудеться 8 жовтня о 3-ій г. дня в залі Українського Народного Дому. Головний предсідник УНСоюзу п. Й. Лисогір поділиться своїми враженнями з недавньої подорожі по країнах центральної і Східньої Европи та зустрічі з українцями. Громадське Віче влаштовує Окружний Комітет Відділів УНСоюзу в тому районі.

8 ЖОВТНЯ — СВЯТО УПА В СИРАКЮЗАХ

Сиракюзи, Н. Й. — Всі три українські молодечі організації — Пласт, ОДУМ і СУМ — виступлять із своїми пописами на Ювілейному Концерті до 25-річчя сторення УПА, що відбудеться тут 8 жовтня, о 6-ій год. вечора, в залі „Вестґіл Сентрал Скул" біля Ґренд вулиці. Ювілейну доповідь виголосить кол. старшина УПА Лев Футала, нагороджений ще в Україні Головною Командою УПА бойовим Золотим Хрестом Заслуги І-ої кляси. У мистецькій частині, крім молоді, виступлять: актор Євген Курило, співак-бандурист Вол. Луців і хор „Сурма" під дириґуванням З. М'ягкого.

ВІДБУЛАСЬ ВИХОВНА СЕСІЯ СФУЖО

Дітройт, Миш. — В днях 22 і 23 вересня тут відбулась у залі т-ва „Самопоміч" сесія „Виховної праці матері", з участю багатьох українок різного віку, які всесторонне обговорили сучасну виховну проблематику. Сесію відкрила мґр Олена Климишин, виховна референтка СФУЖО. Доповідала мґр Квітковська, а також відбувся панель. Головну доповідь виголосила мґр Ірина Пеленська на тему „До системи виховної праці матері".

СУСТА МАТИМЕ ДВОДЕННУ КОНФЕРЕНЦІЮ В КЛІВЛЕНДІ

Клівленд, Огайо. — у днях 7 і 8 жовтня СУСТА влаштовує тут організаційну та пресову конференцію. На пресконференції в суботу будуть прочитані доповіді про студентські видання і відбудеться дискусія над „Студентським Словом" та „Студентським Життям". Того ж дня по полудні мґр Б. Футей, голова Організаційної Комісії СКУВС, інформуватиме про СКУВС і ЦЕСУС. З доповіддю „СУСТА і його роля на Світовому Конґресі Українського Вільного Студентства" виступить голова СУСТА мґр. Юрій Кульчицький. В кінці першого дня — дискусійний форум, де буде модератором А. Чорнодольський, а у вечері — забава. Наступного дня в неділю по полудні — організаційний семінар.

ЦІЄЇ НЕДІЛІ В ІРВІНҐТОНІ — СВЯТО УПА

Унеділю дня 8-го жовтня 1967 р. о год. 5:00 по пол., в залі Ірвінґтон Гай Скул при Клінтон Евенні в Ірвінґтон, Н. Дж, громада Нюарку - Ірвінґтону відзначить Срібний Ювілей леґендарної УПА святковою Академією. Доповідь виголосить відомий історик і публіцист проф. Лев Шанковський. У вокально-музичній частині виступить співачка Світлана Божаківська - Тонкошкур, яка під акомпаніямент Євгенії Вольц відспіває кілька пісень. З гостинним виступом прибуде з Філядельфії чоловічий хор „Прометей", під дириґуванням інж. Романа Степаняка.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY N.J. 07303

Угодівство не виплачується

Президент Джансон у своїй минулотижневій промові до народу дуже рішуче говорив про комуністичну загрозу не тільки для Південного В'єтнаму, але й цілого азійського Півдня, покликаючись при цьому на голоси різних південноазійських та далекосхідніх володарів і сполучаючи ще раз принцип потреби оборони волі із державним інтересом Америки. Однак, Джансон говорив тільки про Північний В'єтнам і комуністичний Китай, начебто не існувало комуністичної СССР з його сателітами і начебто червона Москва та з її наказу совєтські сателіти стояли осторонь імперіялістичного походу комунізму на завоювання Півдня Азії.

Тим часом саме минулого тижня віце - прем'єри СССР і Північного В'єтнаму підписали в Москві новий договір про доставу совєтських літаків, ракет і всякої іншої новітньої важкої зброї, разом вартости понад більйон долярів, в характері безплатної допомоги, націленої проти американців у Південному В'єтнамі. Три чверті вантажних кораблів у найбільшому північнов'єтнамському порті Гайфонґу — це кораблі совєтські і сателітські із зброєю й товарами для Північного В'єтнаму. Коли б не Москва та її сателіти — війни у В'єтнамі давно не було б. Відомо теж, що Москва вперто відмовляється від будь-якої посередницької акції щодо замирення у В'єтнамі і противиться активному встряванню Об'єднаних Націй у в'єтнамський конфлікт. Не зважаючи на всі ці факти, на зріст військового бюджету СССР і на безперервну грубу лайку совєтського пропаґандивного апарату проти Америки, як „злочинного аґресора", — Америка продовжує політику „співіснування" з СССР та „будування мостів" до його европейських сателітів.

Відомий коментатор Дейвід Лоренс вбачає у цій політиці величезну загрозу для світового миру. У статті із проречистим заголовком „Шлях до третьої світової війни", надрукованої у „ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорті" з 9 жовтня ц. р., Лоренс пригадує подібне явище у міжнародному світі перед вибухом другої світової війни. Тоді також Захід не вірив, щоб Німеччина Гітлера зважилась на велику війну, і та віра в її миролюбність продиктувала прем'єрам Британії й Франції підписати з Гітлером Мюнхенський договір, що став клясичним зразком міжнародно - політичного угодівства. На мюнхенській конференції, що відбулася 30 вересня 1938 р., Захід думав купити у Гітлера мир за ціну розподілу Чехо - Словаччини, а вже 1 вересня наступного року Гітлер, підбадьорений поступливістю та сліпотою Заходу, розпочав війну.

Дейвід Лоренс бачить загрозливу паралелю з тодішньою ситуацією у теперішній фальшивій вірі Америки й Заходу, що Москва не розпочне війни з уваги на загрозу збоку Пейпінґу. Лоренс цілком слушно звертає увагу на те, що, незалежно від московсько - пейпінґського конфлікту, комуністичні вожді в обох тих столицях мріють про знищення потуги З'єднаних Держав. Адже в серпні 1939 року Гітлер і Сталін — два смертельні вороги — підписали договір, який дозволив Гітлерові розпочати війну з участю Совєтів у територіяльних зисках. Названий американський публіцист глибоко стурбований всією тою пацифістичною течією в Західній Европі та Америці, яка проявляється, між іншим, у промовах видатних американських сенаторів, що таврують політику Джансона у В'єтнамі. Суть тих критичних виступів зводиться насправді — твердить Лоренс, — до проповідування капітуляції Америки у В'єтнамі, прикритої різними красномовними фразами. Ясно, що нинішні володарі у Кремлі та в Пейпінґу, без уваги на свою фамілійну сварню, з найбільшим вдоволенням читають вісті з Америки про натиск, який з усіх сторін іде на Джансона і членів його Уряду, щоб він односторонньо припинив війну у В'єтнамі і, послідовно, погодився на такий „мир", який по суті промостив би шлях комуністам до завоювання азійського Півдня — так само, як це передбачають Джансон і цитовані ним далекосхідні союзники Америки.

Коли б затріюмфувало таке, замасковане нині у різних промовах, порадах, резолюціях і одвертих листах до Президента угодівство, то його реальні наслідки — новий могутній аґресивний похід комунізму — довели б невідгадує правду, якої не хочуть знати всі ці сучасні миротворці: угодівство з аґресором ніколи не виплячується. Тільці й миротворці: угодівство ніколи не виплачується. Тільки сила і рішучість вільного світу відстрашують Москву від нової аґресії, — хиткість і гін до поступок тільки підсилюють її завойовницькі апетити. Червона Москва ніколи тих апетитів не вирікалась, вона тільки чекає нагоди для їх заспокоєння. Сліпота й угодівський гін в різних політичних та інтелектуальних колах вільного світу підготовляють сприятливий ґрунт для такої нової нагоди.

В. С-ко

БАРАН ІЗ ДЗВІНОЧКОМ

Так називає Юґославію, що веде за собою совєтських сателітів геть від марксистських догм, Чарлз Теєр, шеф американської військової місії в тій країні у 1944-45 рр. і автор „Московської інтерлюдії", „Неспокійної Німеччини", „Ґвериллі" та інших книжок.

„Тіто! — розгнівано буркнув Сталін. — Мені вистачить кивнути пальцем, і вже буде по Тітові!" — Тепер, — пише в „Рідерс Джайджесті" Ч. Теєр, — Сталін залишився як поганий сан, а 75-літній Тіто — найбільш динамічний політик Східньої Европи.

З моменту, коли Тіто „посварився" з Сталіним, з 1948 року, Юґославія поволі, але певно відходить від марксистських богів. Його зусилля увінчалися в жовтні минулого року найбільшою реформою в історії комунізму: позбавленням компартії статусу „освяченої", правлячої групи.

У 1953 році Тіто дозволив селянам виступати з „соціялістичних фарм" - колгоспів, обмеживши максимальну площу орної землі в посіданні одної родини до 25 акрів. П'ять з кожних шести родин виступили.

Однак, Тіто всіляко підтримував „соціялістичні фарми" державними субсидіями, машинерією і штучними добривами, а приватних фармерів позбавляв державної допомоги і обнижував ціни на їх продукцію. В 1964 р. неврожай, що спіткав був Юґославію, змусив його підвищити ціни на сільськогосподарські продукти, обнизити податки і навіть пропонувати приватним фармерам кредити. Наслідком цього були багаті врожаї 1965 та 1966 років — і марксистська націоналізація землі переходить в забуття.

Згідно з Марксовою догмою лише централізованим плянуванням економіки можна уникнути т. зв. „капіталістичних циклів" розвитку і депресії. Тож, наслідуючи Леніна і Сталіна, Тіто зорганізував величезний бюрократичний апарат для плянування кожної ділянки економіки. Внаслідок цього — як обрахували економісти — з кожних чотирьох долярів, інвестованих у промисловість від часу закінчення війни, 3 доляри змарновано.

„Один західній економіст, — пише Чарлз Теєр, — що працював тоді в Юґославії на великій фабриці як головний бухгальтер, розповідав мені, як він намагався в першому річному балянсі показати зиски цього підприємства. Але коли він передав той балянс директорові на підпис, цей останній обурився: „Чи ви не знаєте, що ми втратимо державну субсидію, якщо матимемо з нашого підприємства зиск!?"

Тіто незабаром переконався, що робітники в знаціоналізованих підприємствах і селяни в „колективних фармах" працювати не хочуть, а директори фабрик і керівники „колективних фарм" з низькими платнями під невсипущим критичним і вимогливим оком партії бояться виявляти ініціятиву.

Сталінський бойкот, що в гострій формі розпочався в 1949 р., загрозив юґославській економіці, і Тіто заходився нав'язувати торговельні зв'язки з Заходом. На початку 1950-их рр. він перевів усі промислові підприємства на самоуправну систему через вільно вибирані робітничі ради. Одначе, партія продовжувала визначати для всіх фабрик і заводів норми продукції, розподіляти серед них сирівці і до 30% їх зисків забирати в розпорядження уряду.

У 1961 році директорам промислових підприємств надано право визначати самим розмір продукції, ціни на свої вироби і самим розв'язувати проблеми робітної сили.

Внаслідок цих реформ, багато підприємств, створених на нежиттєздатних економічних основах, закрилось, але значна їх частина почала розвиватись, успішно конкуруючи з передовими підприємствами Заходу. Юґославські фабрики випускають тепер на експорт електричні мотори, дощовики, навіть телевізори і костюми.

Одною з важливих реформ, переведених Тітом, було „відкриття брами" Юґославії для чужинецьких туристів. І сотні тисяч чужинців з дорогою валютою в кишенях рушили на чудове дальматійське узбережжя, де спішно почали будувати для них не лише державні, але й приватні готелі та ресторани. В зв'язку з тим почали також прокладати в країні нові асфальтовані шляхи.

Протягом 1966 року 15 мільйонів туристів поповнили державну скарбницю Юґославії і кишені приватних підприємців 120 мільйонами долярів. Тепер кожний турист — від китайського комуніста до американського капіталіста — може їхати до Юґославії без будь - якої візи. А від січня ц. р. скасовано виїзні візи для юґославських громадян.

Кілька років тому один американський журналіст іронічно зазначав, що єдиною річчю, яку могла б експортувати Юґославія, є „місця на паркування авт". Руками чужинців - інженерів і чужим капіталом збудовано в тій країні кілька монтажних заводів, і тепер вулиці Беоґраду, Загребу і інших міст рояться від приватних, зібраних у Юґославії, „фіятів" та інших чужинецьких фірм автомашин.

Також у значній мірі відпружилась протягом останніх 15 років політична атмосфера в Юґославії. Тепер на газетних стендах можна бачити тут не лише місцеву комуністичну „Борбу", не лише московські „Правду" та „Ізвєстія", але також англійський „Обсервер", американський „Нюзвік", французький „Парі - Матч". За юґославські динари можна купувати навіть „скач", американські цигарки...

Однак, передбачуваний Тітом проґрес в економічному розвитку країни не в усьому себе оправдував, — пише Чарлз Теєр. — Найближчі дорадники Тіта шу-

(Закінч. на стор. 3-ій)

Жіноча сесія СКВУ — 15 листопада

У рямках Конґресу окремі дні призначено світовим з'їздам, на яких будуть обговорювати різні ділянки громадської праці, а українському жіноцтву призначено день 15 листопада. Сесії Дня Жінки відбудуться у готелі Статлер - Гілтон, 7 авеню і 33 вул.

Конґрес та його окремі з'їзди будуть відзначенням великої події, а саме 50-ліття Української Революції. Здвиг народу повинен бути маніфестацією його сили, живучости та його прагнення, переможно закінчити революційне діло, що почалося півсторіччя тому.

Українські жінки разом з чоловіками стали до праці у будівництві вільної держави. Конституція Української Національної Ради, яку проголошено 24 квітня 1918 р., не робить жодних різниць у правах і обов'язках поміж жінкою і чоловіком. Західнім землям України довелося у початках боротися за волю окремо. По відході австрійської влади уряд Західньо - Української Народної Республіки у своєму тимчасовому законі з 13 листопада 1818 р. визнав виборчі права за всіма громадянами без різниці статі. Зрівняні в правах, українські жінки включилися у вир історичних подій.

Не довелося українському жіноцтву використати повністю надбаних політичних прав у службі для рідного краю...

Українка, позбавлена можливости працювати в політично-державній сфері, перенесла свою діяльність на громадський форум. Наша новітня історія багата іменами жінок — громадських діячок, письменниць, учених, мистців, організаторів, борців за волю. Наша спільнота визнала жінку як рівноряднний, творчий елемент громадського життя.

День 15 листопада буде переглядом об'єднаних жіночих сил нашої громади у вільному світі. За його успішне переведення відповідає усе наше жіноцтво, бо якщо Світова Федерація Українських Жіночих Організацій скликає Жіночу Сесію Світового Конґресу, то участь у ній повинні взяти всі жіночі організації без огляду, на їхню приналежність до Світової Федерації, всі жінки, без огляду на те, чи вони є членами будь-яких жіночих організацій.

День Жінки має бути днем духової спільности, а його ціллю — мобілізація моральних сил усього українського жіноцтва.

Сесія почнеться ранком 15 листопада. Вона поділена за окремими ділянками праці так, що кожна учасниця матиме змогу взяти участь у комісії, яка її найбільше цікавить: положення української жінки на рідних землях, суспільна опіка, зв'язки з чужинцями, виховні питання та ін. По полудні відбудуться пленарні наради, на яких буде винесено резолюції, що дадуть нам напрямні для дальшої спільної праці. Бенкет з цікавою програмою, яка буде подана окремо, закінчить святочний день.

Чекаємо жінок з цілого світу. Нам, як господиням, доведеться їх вітати. День 15 листопада повинен стати днем творчої праці та великим святом для нас, днем вільним від щоденної заробітної праці, домашніх турбот та буденщини. Історичні події, зокрема події, які консолідують силу українського народу, розсипаного по всьому світі, трапляються дуже рідко, можливо тільки раз у житті. Світовий Конґрес Вільних Українців для всіх нас, а зокрема День Жінки для всього свідомого жіноцтва, будуть якраз такою подією. Рівні права, якими втішається українська жінка у нашій громаді, ведуть за собою і рівну відповідальність за те, що діється у громаді, за її теперішнє і, сподіваємося, світле майбутнє.

Олена С. Процюк
Пресова Комісія СФУЖО

Леонід Полтава

ДВІ МІРКИ

Об'єктивно беручи, речі не змінюються від того, що ми дивимось на них через окуляри, навіть якщо ті окуляри й різного кольору. Інша річ — у „країні демократичних соціялістичних свобід" СССР. Єдиним законним кольором офіційно визнано там червоний. Здавалося б, що такий підхід до бачення світу даватиме і єдиний наслідок. Однак, витонченість Москви сягнула так далеко, що і в баченні світу, і в інформаціях про створений в СССР „світ" виразно помітні дві окремі мірки, замість сподіваної однієї.

Не так давно для внутрішнього читача в „Радянській Україні" київський професор - мовознавець М. Жовтобрюх у статті „Серед прекрасних братніх мов" доказував, що багато таких слів, як „електрон" і подібні, прийшли до української мови... через російську, і таким чином російська мова нібито збагачує українську.

Але у виданні на експорт — у газеті „Вісті з України" ч. 34 з кінця серпня 1967 р. проф. М. Жовтобрюх у статті під тим же наголовком „Серед прекрасних братніх мов" підходить до тих самих слів та збагачень цілком інакше. Замість попереднього твердження із згадкою про „благотворний вплив" російської мови, тобто русифікації України, для закордонних читачів він пише:

„Новими словами українська мова збагачується насамперед за рахунок внутрішніх ресурсів, творення нових слів за законами української мови. Збагачення української мови відбувається також за рахунок використання лексичних надбань інших мов".

Де ж подівся „благотворний вплив" російської мови? Чому на цю тему мовчить товариш професор, пишучи для українців „за рубежами рідної землі"?

Дві мірки є і в самому СССР. Тому в московській пресі Сергій Корольов, винахідник перших спутників — це „совєтський учений", а в пресі місцевого, республіканського значення, що виходить у Києві, дозволено сказати, що він — українець, навіть, що він захоплювався історією Запорізької Січі. Це для того, щоб підігріти український патріотизм — але для Москви. Для закордону не сміють існувати українські учені — тільки „совєтські", зате для внутрішнього вжитку, на своєму хуторі — можуть у совєтській пресі існувати й українські.

Дискримінаційні московсько - большевицькі дві мірки особливо виразно помітні на так званих „братніх прикордонних зустрічах". Сходяться на західньому кордоні делеґації з Чехо - Словаччини, Польщі та з сусідньої України. Але в офіційних повідомленнях ніколи не згадується про українську делеґацію чи український народ — лише про „радянську делеґацію" і „радянський народ", хоча польську, румунську та інші називають власним національним іменем.

Дві мірки спостерігаємо в СССР і в офіційному наставленні до української культури, не кажучи вже про політику, якої совєтський Київ не робить. У ділянці культури, для прикладу, український київський балет має ставити під час виїздів за кордон російські та закордонні балетні твори, як це було в Італії, Бельгії, але не балет на українську тематику. Чому? Бо мистецькі групи з України мають показувати за кордоном фолкльор дуже приємний народний примітив, щось — у очах Заходу — не дійсне, архаїчне, далеке від сучасного розвитку світової культури. До примітивізму нагинає Москва і творців та діячів культури в Україні.

Подвійні мірки застосовує Москва до „реґабілітованих" письменників, переважно постріляних або закатованих. Подають деякі біографічні дані, називають декілька книжок чи вистав, при чому найбільш большевицьких, найменше властивих для зліквідованого автора — і на цьому закінчується.

Дві мірки застосовує Кремль щодо неросійських народів, їхніх мов і культур. Нині увесь час підкреслюється, з нагоди 50-річчя большевицького перевороту, що „культура соціялістичних націй" досягла свого буйного розквіту. Не входячи в суть такого твердження, констатуємо що інше: ніде й ніколи за останні роки в СССР не були відкликані партійні обіцянки і постанови про те, що „за комунізму" всі народи зіллються в один, на базі, очевидно, російського. Цю другу мірку Москва нині промовчує з тактичних міркувань, але ми про неї не можемо забувати.

КІНОАМАТОРИ В УКРАЇНІ

Хоча в УССР нелегко купити, через дорожнечу, кінокамеру та важко дістати в крамницях кінострічну, багато молоді цікавиться кіносправою, створюють гуртки, накручують фільми. На самій Кіровоградщині, як повідомляла „Радянська Україна" з 20 вересня, „працює близько 20 любительських студій". Такі аматорські студії могли б створити надзвичайно важливі кінодокументи з життя в сучасній Україні. Але їх скеровують на здіймання „радісних колгоспних жнив", перед чим колгоспники спеціяльно вдягаються. При гуртках кіноаматорів всюди є комсомольці, або й комуністи.

З НАШИХ БУДНІВ

І МОЇХ ТРИ ЦЕНТИ...

До дискусії на тему „Як зберегти українську мову в Америці", що її започаткував на сторінках „Свободи" мій добрий друг Мирослав Семчишин з неспокійного міста Шикаґо, хотілося б і мені докинути своїх три центи. Насправді, розкажу вам один епізод, чи то пак історію, яка яскраво ілюструє стосунок молодого покоління до вище згаданої, нелегкої проблеми. „Купив" я цю історійку в довголітньої й заслуженої виховниці цього ж молодого покоління, пані Надії Л., з української католицької школи св. Юрія в Ню Йорку.

— Зустрічаю недавно в автобусі, — розповідає пані Надія, — дві панянки в шкільній уніформі котрогось католицького гайскулу, які мене питають:

— „Прошу пані, чи ви нас пізнаєте?"

— „Ні, кажу, вибачайте, але не пізнаю. А хто ви такі будете?"

— „Та ми, — сміються дівчата, — ваші колишні учениці з школи святого Юра. Я — Уляна, а вона — Оксана. Ви вчили нас української мови в шостій і в сьомій клясі... Правда, ми тоді були дурні кози, ще й до того лініві і не хотіли вчитися, а ви заслужено підганяли нас, читали нам „отченаші". А тепер ми вдячні вам за науку, бо тільки дякуючи вам уміємо по-українському говорити".

— „А де ж вам ця українська мова придається? — питаю. — У вашому гайскулі?.."

— „Так, прошу пані! — притакнула одназ панянок, здається, Оксана. — Прошу собі уявити, що в нашій клясі є сорок дівчат, деякі навіть з багатих родин, є й такі, що то їхні предки приїхали до Америки на кораблі „Маєва Квітка", а жадна з них не знає ні в зуб жадної мови, крім англійської! Тільки ми з Уляною відрізняємось від цеї „темної маси" знанням ще однієї мови! Оце під час перерви повиходимо на коридор та й торохкочемо по-українськи, аж нас язики потім болять!"

— „А про що ви говорите? На яку тему?.."

— „Обмовляємо наших товаришок-американок: як котра одягнена, як зачесана чи намальована... А їх злість і заздрість аж поривае, що нічого не розуміють!"

— „А недавно, — перебила її Уляна, — пристала до нашої кумпанії одна дівчина-полька, котра з польської мови знає тільки те, що її бабця вміє варити „пєроґі" і що поляки мають щороку параду Пуласького на П'ятій евню... То вона проситься, щоб ми навчили її по-українському. Хоче триматися нашої пачки. Уявіть собі, прошу пані, яку пропаґанду для української справи ми робимо!"

— „І нічого це нам не коштує, — додала Оксана, — тільки трохи помелемо язиком."

Цю коротку і правдиву історію доводжу до ласкавої уваги шановних дискутантів на тему „Як зберегти українську мову в Америці". Може вона до чогось пригодиться, послужить т. зв. причинком у дискусії чи що... А як ні — я не буду ображатися: „Коли моє невлад, я зі своїм назад!"

Ікер

А. Заплітний

УКРАЇНСЬКИЙ ДОПОМОГОВИЙ КОМІТЕТ У ВІРЦБУРҐУ В 1945-49 РР.

(2)

Коли ми зреферували на засіданні комітету нашу розмову з обома капітанами і відчитали текст меморандуму, запала гробова мовчанка.

Перервав її член комітету д-р Я., що тепер живе мабуть, у Канаді. Він сказав, що можна було б дещо зробити в цій справі, якби можна було дістати дві тисячі листів білого гарного паперу і змайструвати печатку Українського Червоного Хреста в Женеві. Американські старшини і вояки напевно будуть її респектувати, не будуть наших втікачів завертати і арештувати.

Ми уповноважили д-ра Я. постаратися дістати ті речі і укласти відповідний текст. До його диспозиції видано відповідну кількість м'ясних консерв.

Ці рідкісні і тоді дуже дорогі предмети допомогли нашому докторові знайти ритівника, який вилляв йому гарну печатку, а друкар надрукував текст в англійській мові, в якому було прохання давати пред'явникам цього документу, як жертвам другої світової війни, всяку моральну та матеріяльну допомогу.

Коли все було готове і люди довідалися, що є такі надійні посвідки, перед домом, в якому урядував наш комітет, вишикувались довгі „хвости", як то шикуються вони перед совєтськими крамницями у великих містах.

Через який тиждень перевалилась через Майн-Франкен величезна маса втікачів з Тюрингії. До нас не дійшло ні одної вістки, щоб когось із нашою посвідкою Червоного Хреста притримано, арештовано, або повернено назад.

Більше може з цікавости, чи американська влада помітила акцію з посвідками Українського Червоного Хреста, пішла наша делеґація до капітана Колінса. „Добре, що прийшли, — сказав він. — Я щойно дістав новий наказ з Головної Команди ДП. Меморандум ч. 4 з 20 червня 1945 року. Ми вже, нарешті, скінчимо з репатріяцією".

Він вручив нам цей наказ і зреферував його зміст. Совєтські громадяни, і то якнайскорше, мусять бути репатрійовані з Майн-Франкену. Щоб це перевести, совєтський старшина Кравченко призначив своїх заступників на шістьох збірних пунктах. Усі совєтські громадяни мусять з'явитися до вище згаданих старшин, які мають право їздити по області та входити в контакти із своїми громадянами. За совєтських громадян належить уважати всіх осіб, які в дні 21 червня 1941 року жили на території СССР. У всіх спірних справах щодо совєтського громадянства належить інформуватися у Кравченка та в його заступників.

Таким був майже дослівно зміст цього наказу. Він не давав навіть найменшої надії переміщеним особам на будь-яку оборону. Навіть поляки, що жили на західніх українських землях, були „совєтськими громадянами".

У всіх справах громадянства першою і останньою інстанцією були совєтські старшини. Переміщені особи мусіли знову самі про себе думати і самі рятувати свої душі. Інстинктово вони почали стягатися до таборів, де, як маса почували себе безпечніше, тим більше, що совєтські агенти та старшини, знаючи про настрої мешканців табору, не мали ні охоти ні відваги до них заходити.

Багато переміщених осіб вирішили радше покінчити самовбивством, як їхати на „родіну". І коли американська влада в деяких містечках Вірцбурґської области почала насильно тягнути жертви до репатріяційних авт, було кілька випадків самовбивства. Це спинило американський гін іти безкритично большевикам назустріч у всіх їхніх домаганнях.

В деяких інших областях Німеччини пасивний і активний спротив був дещо більший і потягнув за собою значно більше людських жертв.

Почалася різнородна акція різнонаціональних груп у Німеччині, в інших країнах Західньої Европи та в ЗДА проти примусової репатріяції. Першим вислідом цієї акції було розпорядження Головної Команди Американської Армії, що репатріяції підлягають лише ті особи, які дня 1 вересня 1939 року були совєтськими громадянами. Це забезпечувало західніх українців та балтійців від примусового вивозу. Наші земляки зі східніх українських земель почали тоді подавати своє походження і перебування у селах та містах Західньої України. Згодом взагалі припинилося ловлення переміщених осіб на вулицях та витягання їх з приватних мешкань по селах і містечках Німеччини. Почалися безконечні скрининґи, які мали устійнити, хто був дійсним робітником, примусово вивезеним до Німеччини, бо тільки вони могли числити на допомогу вільного світу.

Всіх тих, які втікали від московського комуністичного режиму, тобто політичних еміґрантів, трактувала американська влада деякий час, як нацистських коляборантів. Ними мала заопікуватися німецька влада.

Згодом затерлася різниця між обома групами переміщених осіб, бо фактично і правно всі вони були політичними еміґрантами. Виключеними від усякої міжнародної опіки і допомоги були, на домагання Москви, вояки Української Повстанської Армії та вояки Дивізії „Галичина".

У розпалі репатріяційної акції в 1945 р. довелося представникам нашого комітету інтервеніювати у пор. Кравченка. До візити в совєтській військовій місії привела нас така подія. Колишній парох української католицької парохії в Кракові всч. о. Павло Хрущ жив із родиною в таборі, в якому більшість становили балтійці. З якоїсь причини о. Хрущ мусів поїхати до Мюнхену. Під час його неприсутности вивезли большевики паніматку з чотирма малими дітьми до збірного табору, з якого вже проста дорога була на „родіну". Це було очевидне порушення права, бо о. Хрущ довгі роки жив у Кракові і був польським громадянином. Ні до нього, ні до його родини не мали совєти жадного права.

На вістку про цей учинок звернулася наша делеґація до кап. Колінса з проханням, щоб він домагався випустити зі збірного табору родину о. Хруща, як польських громадян. Американський старшина порадив нам зверну-

(Продовження на 4-ій стор. „Укр. Тижневика")

ПАМ'ЯТАЙТЕ ПРО ЛИСТОПАД! ПАМ'ЯТАЙТЕ ПРО СВІТОВИЙ КОНҐРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ!

БАРАН ІЗ ДЗВІНОЧКОМ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

кали причини невдач у саботажі. Справа виснилась, навесні 1966 р., коли в кабінеті Тіта виявлено кілька підслухових апаратів. Дроти від цих апаратів ішли до кабінету віце - президента Ранковіча та його віллі. Ранковіч був, крім того, чільною партійною фігурою, контролював секретну політичну поліцію і його загально вважали за Тітового наступника.

У липні 1966 р. Тіто скликав на острові Бріоні таємну нараду провідних членів партії, на якій ухвалено усунути Ранковіча з усіх його постів і піддати партійному судові.

Що змусило Ранковіча зрадити Тіта? — Переконання, що Тітові реформи підважують силу комуністичної партії. Неспроможний повалити Тіта, він і його однодумці вирішили саботувати реформи, підривати авторитет Тіта.

Змова юґославських сталінців не вдалася, і в жовтні минулого року на сесії ЦК партії ухвалено чергову реформу: поділити владу всемогутнього Політбюра між кількома новоствореними комітетами і заборонити партійним функціонерам займати урядові пости.

Тіто і його оточення, — пише Ч. Теср, — багато говорять про демократію, але демократія в сучасній Юґославії все ще не більше, як право скаржитись, і то не дуже голосно. В Юґославії дозволено змагатися між собою кандидатам при виборах, але ривалізуючих партій немає. Михайла Михайлова, який спробував був творити опозиційну партію, після відбуття ним кари, недавно засуджено знову на чотири роки в'язниці.

Протягом 20 років Тіто виконував у Східній Европі ролю барана з дзвіночком. Кожний його крок у якійсь мірі наслідували його сусіди, совєтські сателіти: в десталінізації, деколективізації, у більшій свободі для керівників підприємств, літераторів та мистців. І протягом тих 20 років під проводом Америки Захід допомагав Тітові помалу відходити від марксизму. Припинення дальшої допомоги для Юґославії, — на думку Чарлза Тесра, — може штовхнути її назад у марксистське болото.

14 ЖОВТНЯ ЮВІЛЕЙНИЙ БЕНКЕТ У ДІТРОЙТІ —

Дітройт, Миш. — Діловий Комітет для проведення святкувань 50-річчя початку Української Національної Революції та 25-річчя створення УПА влаштовує в суботу 14 жовтня — якраз у день Свята УПА, проголошеного Головною Командою УПА ще на Рідних Землях — святковий бенкет у залі „Кобо Гол" 2040. З доповіддю виступить ред. Данило Чайковський, промовлятиме також президент Економічного Клюбу в Дітройті генерал Лестер С. Барк. У мистецькій частині виступить Квартет „Верховина" з Канади і Дівоча Капеля Бандуристок Осередку СУМ, під дириґуванням Петра Потапенка.

Баварське радіо оправдується за фільм „Звідомлення боягуза"

Мюнхен. — У зв'язку з демонструванням через телевізію в Баварії, у Зах. Німеччині, наклепницького фільму П. Басса „Звідомлення боягуза", в якому було зображено українських політичних діячів - іміґрантів у тій країні, як аґентів різних розвідок, Центральне Представництво Української Еміґрації у Німеччині, ЦПУЕН, та на його прохання і Ліга Визволення України в Канаді внесли протест до дирекції Баварського Радіо і в Канаді — протести від імени українців Канади до західньо-німецького амбасадора в тій країні. Внаслідок усіх тих інтервенцій, дирекція Баварського радіо, відповідальна за демонстрування компромітуючого українську політичну еміґрацію фільму, надіслала листа- пояснення, який передруковуємо в перекладі з „Гомону України" з 30 вересня. Зазначимо, що жодні пояснення не змінюють наклепницької суті того „художнього кінотвору", який позбавляє українців права на незалежне мислення й політику, а висвітлює їх, як лише аґентів американської, або совєтської розвідки. Пояснення звучить так:

„Становище дирекції Баварського радіо до протесту Ліґи Українців у Канаді".

1 У ніякому випадку у творі Павла Басса не йдеться про представлення історичних подій, а тільки про фіктивну аґентурно-шпигунську історію.

2. Кожна фікція мусить випливати з існуючих відносин та інституцій конкретної дійсности. Так само, як мало дискредитують Джейс Бонд-фільми брітанську таємну службу, так теж мало дискредитує наш телевізійний фільм призні українсько-німецькі взаємини.

3. У цьому творі немає взагалі мови про Україну, але тільки про холодну війну і про роботу таємної служби. І одне і друге має місце у нашій добі і в кожній країні і цього не можна заперечити.

4. Автор у своєму творі хотів показати ніщо інше, а тільки факт, що таємні служби є застарілі і що в житті треба полягати на людяність, особисту свободу, співжиття людей між собою і на афірмативне наставлення до життя.

5. Перед висвітленням фільму ми виразно на це вказали, що особи і дія у фільмі є вигадані.

6. З фіктивної дії твору виразно видно, що не йдеться про большевизм і антибольшевизм, ніяка ідеологія при тому не є звеличувана чи обезцінювана як ідеологія, а тільки підноситься сумнівну вартість методів боротьби між ідеологіями всякого роду.

7. Коли ж твір взагалі звертається проти якоїсь групи людей, то проти тих непоправних німців, які на протязі останнього десятиріччя нічого не навчилися і нічого не забули. У творі східня таємна служба зловживає українцями, але ледве чи є аґентурний фільм, у якому це не було б показано. Це, однак, не виникає з нашого наміру очорнити визвольну боротьбу українців, а спирається на досвіді, що таємні служби завжди намагаються користуватися ідеалістами.

8. Термін „український визвольний фронт", який вживається у манускрипті, ми заступили вигаданим висловом „український комітет свободи."

● **Чеська комуністична партія покарала** чотирьох письменників виключенням їх або з партійного ЦК або з партійних рядів — за критику державно-партійних властей. Ці письменники виступали проти тероризування партією письменників. Покарали Яна Прохазку, Людвіка Вацуліка, Івана Кліму і Р. Рісма. Така кара може потягти за собою унеможливлення даному письменникові друкувати будь-де свої твори.

✝

Ділимося сумною вісткою з Ріднею, Приятелями і Знайомими, що в дні 29-го вересня 1967 року відійшов у Вічність заосмотрений Найсвятішими Тайнами наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО, БРАТ і ДІДУСЬ

бл. п.

Мґр. СТЕФАН БАЛУХ

Горем прибиті:
дружина — ДАРІЯ
дочка — УЛЯНА МАЗУРКЕВИЧ з мужем і сином
син — ЗОРЯН
дочка — ЛЯРИСА
Брат в Україні

В неділю, 15 жовтня 1967 р.

після Служби Божої в Каплиці на СОЮЗІВЦІ буде відправлена

ПАНАХИДА

в 40-ий ДЕНЬ ПО СМЕРТИ

бл. п.

д-ра Володимира Врецьони

на яку запрошує Родину, Приятелів і Знайомих.

Дружина — д-р Галя з Біленьких Врецьона

В ПОКЛОНІ

нашій Найдорожчій і Незабутній МАТЕРІ, БАБУНІ І ПРАБАБУНІ

св. п.

МАРІЇ з КОРНИЦЬКИХ ГУБКА

в п'яту сумну річницю Її перенесення у Вічність

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

В ЧЕТВЕР, 12 ЖОВТНЯ 1967 р. о год. 8-ій рано в церкві БОГОЯВЛЕНІЯ в РОЧЕСТЕРІ

В П'ЯТНИЦЮ, 13 ЖОВТНЯ 1967 р. о год. 8-ій р. в церкві БОГОЯВЛЕНІЯ в РОЧЕСТЕРІ

Заупокійні Служби Божі відправить Всечесний Отець Парох СТЕФАН ГОРОДЕЦЬКИЙ.

Просимо про молитви за Вічний Спокій Найдорожчої Матері.

Дочка — СТЕФАНІЯ
Син — БОРИС з Дружиною і Родина

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. мґр. СТЕПАНА БАЛУХА

в Шикаґо, Ілл.

складаємо 15 долярів на Санітарно-Харитативну Службу в Мюнхені.

Марта і Зенон ФОРОВИЧІ

ВТІКАЄ ВІД 40 КАРБОВАНЦІВ НА МІСЯЦЬ

17-річний Сашко Лимар у Першотравневому на Житомирщині вже декілька разів був під арештом за дрібні крадіжки, уникання від праці, прогули на заводі, де його поставили працювати. На прохання „дайте легшу роботу" — йому то давали легшу, то знову завертали до цегли й цементу, але платня була та сама. „Молодь України" з 27 вересня інформує про дальшу долю юнака, якого „проробляв" місцевий комсомольський організатор, хоча Сашко Лимар не належить до комсомолу:

„Знаю твою біографію, — сказав Потепалов. — Знаю, що ти одержуєш зараз 40 карбованців на місяць. Тобі поки що не подобається твоя робота. Але зрозумій: п'ять років я вчився, одержував 20 карбованців стипендії — і на одяг, і на харчування, і на кіно з подругою. Тобі треба спочатку навчитись копати ями під фундамент, місити глину, розуміти таємницю обробки цегли, металу, дерева. Може, ти будеш ще інженером .. — Я, сказав комсорг, — обіцяю тобі рекомендацію в комсомол. Стань людиною! Адже стільки часу ти в нашому колективі! Того ж вечора Сашко вкрав моторолера. Сашка шукає міліція..." В кінці кореспондент погрожує, що С. Лимаря таки зловить міліція і будуть судити того юнака, який не бажає мучитись біля цегли й бетону за 40 карбованців (долярів) на місяць.